

Martina Pražáková

Výzkumný institut práce a sociálních věcí, v. v. i. (RILSA)

Jeruzalémská 1283/9, 110 00 Praha 1 – Nové Město

[**martina.prazakova@rilsa.cz**](mailto:martina.prazakova@rilsa.cz)

Souhrn

Příspěvek poskytuje informace o aktuální činnosti odborného pracoviště pro prevenci závažných havárií ve Výzkumném institutu práce a sociálních věcí, v. v. i. (RILSA), zejména o posuzování bezpečnostních dokumentací i výsledcích řešení úkolů pro potřeby MPSV.

Úvod

Odborné pracoviště pro prevenci závažných havárií (OPPZH) již více než rok působí pod novou hlavičkou Výzkumného institutu práce a sociálních věcí, v. v. i. (Research Institute for Labour and Social Affairs), ale jeho agenda zůstala zachována.

Posuzování bezpečnostních dokumentací a další činnosti

Ve smyslu hlavních činností vydalo OPPZH v roce 2025 celkem 79 odborných posudků k bezpečnostním dokumentacím. Stále ještě provozovatelé předkládají dokumenty s teprve nově zapracovanými požadavky novelizované vyhlášky č. 227/2015 Sb., která byla s účinností od 23. 8. 2023 změněna vyhláškou č. 244/2023 Sb. Přípomínky z poslední doby nejčastěji bývají k naplnění požadavku na uvedení výčtu potenciálních přírodních jevů, tzv. NaTech rizik, která mohou ohrozit bezpečnost a provoz nebezpečných zařízení, způsobit závažnou havárii nebo zhoršit její průběh. Provozovatelé při popisu této problematiky nepostupují důsledně podle příslušného metodického pokynu MŽP pro určení NaTech rizik podle zákona o prevenci závažných havárií způsobených nebezpečnými chemickými látkami. Objevují se i dokumenty provozovatelů, kteří existenci nových požadavků vyhlášky dosud nezaznamenali. OPPZH dále poskytlo v řadě případů odbornou a metodickou pomoc, např. k posuzování stavebních záměrů v okolí objektů, k dosahům havarijních projevů, pro podporu k vydávání stanovisek JES, ale také k dalším odborným problémům (oblast výroby a použití vodíku, nakládání s chlórem a další). Rovněž se podílelo na školení pro výkon správní činnosti úředníků územních samosprávních celků.

Dostupnost materiálů pro prevenci závažných havárií

Informace pro oblast PZH jsou především dostupné na webových stránkách MŽP: <https://www.mzp.gov.cz/cz/agenda/rizika-pro-zivotni-prostredi/prevence-zavaznych-havarii>.

Následkem sloučení dvou veřejných výzkumných institucí v resortu MPSV došlo přechodně de facto k rozpadu prezentace OPPZH vůči (odborné) veřejnosti. Vzhledem k přetrvávajícím problémům se sloučenými webovými stránkami institutu RILSA bylo nezbytné veškeré metodické, výkladové a další pomocné materiály pro oblast prevence závažných havárií (PZH) přesunout a zpřístupnit veřejnosti v oranžovém Oborovém portálu prevence závažných havárií informačního systému MAPIS (www.mapis.rilsa.cz). Část informací je rovněž umístěna na BOZPinfo, kde je vytvořena rubrika PZH. Déle než po roce dostalo OPPZH větší prostor na webových stránkách RILSA (www.rilsa.cz), informace a materiály bude postupně doplňovat a aktualizovat.

Výzkumné projekty a nevýzkumné potřeby pro MPSV

Pracoviště se dlouhodobě potýká s nedostatečnou finanční podporou. Prostředky z MŽP byly již v roce 2024 výrazně zkráceny a prostředky z MPSV bývají účelově určeny na řešení projektů a dalších úkolů. Proto je nezbytné, aby se pracoviště zapojovalo do řešení výzkumných projektů a nevýzkumných potřeb pro svého zřizovatele (MPSV). Důsledkem je potom ovšem omezenější prostor na hlavní odbornou činnost.

Od začátku roku 2025 jsou např. k dispozici finální výsledky projektu *Výzkum nástrojů spolehlivosti a optimalizace činnosti lidského činitele v citlivých pracovních systémech*. Projekt se zaměřil na aspekty spolehlivosti lidského činitele ve vybraných pracovních systémech s nebezpečnými chemickými látkami.

Hlavními výstupy jsou:

- Metodický materiál k posouzení vlivu lidského činitele na objekt v souvislosti s relevantními zdroji rizik pro provozovatele v návaznosti na zákon č. 224/2015 Sb.,
- Metodický materiál k optimalizaci činnosti lidského činitele pro zaměstnavatele,
- Příručka pro zaměstnavatele: Kultura bezpečnosti.

Tyto materiály zatím nebyly dostatečně zviditelněny.

Na tento projekt OPPZH navázalo výzkumnou potřebou *Specifikace výkonnostních indikátorů v oblasti bezpečnosti pracovního prostředí při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami*. Využívání indikátorů výkonu bezpečnosti může jednoznačně přispět k rozvoji a zlepšení systémů řízení bezpečnosti. Zpracované výstupy mají zaměstnavatelům usnadnit orientaci v problematice implementace indikátorů bezpečnosti.

Hlavními výstupy, které jsou zatím předmětem akceptačního řízení ze strany MPSV jsou:

- Metodický materiál pro zaměstnavatele: Indikátory výkonu bezpečnosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi,
- Praktický příklad: Výběr indikátorů výkonu bezpečnosti pro sklad nebezpečných chemických látek a směsí, navazující na metodický materiál,
- Desatero pro efektivní využití výkonnostních indikátorů v oblasti bezpečnosti při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami,
- Infografika: Implementace výkonnostních indikátorů v oblasti bezpečnosti.